

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kmet želi miru

Cesa čaka današnja človeška družba? Mislimo, da z največjo nestrpnostjo uresničenja največje besede, ki je bila kdaj izrečena na svetu:

Mir nam bodi

O tem miru danes govori ves svet, zraven pa se odeva v jeklene oklepe, kuje orožje in gradi trdnjave, ki pač ne nosijo na pročelju palme miru. Sodimo pa zato, da mir ni mogoč, če ni pravice. Vsak sporazum more in mora temeljiti samo na resnici.

Kaj je resnica? Mislimo in sodimo, da se vsi pošteni ljudje vse življenje borimo za njo. In za pravico in resnico se borimo tudi mi. Ali bomo zmagali, to je vprašanje, na katero ne bomo odgovarjali mi. Odgovorila bo na to zgodovina.

Kaj hočemo?

Biti si moramo na jasnem, kaj hočemo. Slovenski kmetje hočemo mir in red, v prvi vrsti pa urejeno gospodarstvo. Sodimo, da ni človeka, ki ne bi bil z nami istih misli. Saj nočemo ničesar, kar bi ne bilo v skladu s kmetjsko miselnostjo. Naša zahteva je: pošteno gospodarstvo, prirejeno v Sloveniji za slovenske potrebe. Mislimo, da je ta beseda jasna. Naša ožja domovina, ki je gospodarsko pasivna, seveda ne more podpirati pokrajini v državi, ki se jim boljše godi kakor nam. Ni pa naša beseda klic separatizma, ampak krik sloge in zdrave pameti. Mi kmetje hočemo državi, ki smo jo ustanavljali s skupno krvjo, vse dobro in najboljše, imamo pa tudi sveto pravico zahtevati zase vse ono dobro, ki ga drugim želimo.

Sodimo, da iz tega izvira spor, ki mu pri nas pravimo

hrvaško vprašanje

in o katerem danes govori ves civilizirani svet. Za resnične Jugoslovane — in tudi za Hrvatov — tega vprašanja v taki obliki ni. Nihče ne zanikuje hrvaštva. Noben pameten politik ni in ne more reči, da Hrvatov v tej državi ni in da ne tvorijo sestavnega dela kraljevine Jugoslavije. Narobe! Vprav mi Slovenci smo vedno poudarjali hrvaško individualnost. Zato pa imamo tudi pravico, soodločati v trenjih, ki jih preživljamo. Hrvaškega vprašanja ni brez slovenskega, tega zopet ne brez jugoslovanskega. To se pravi: Pri nas je vsako krajevno vprašanje hkratu vprašanje vsega jugoslovanskega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. Če smo trojimeni, če imamo tri individualnosti, če imamo tri in celo več kulturnih tradicij, s tem še ni rečeno, da nismo enota. Mi smo eno in moramo in hočemo ostati eno, pa naj je naše gledanje na skupna vprašanja še tako raznoliko.

Vsa ta razmišljanja nas končno privedejo do enega samega cilja.

Eno pa je potrebno: Mir! Ko je Vsemogočni odhajal s tega nesrečnega planeta, je dejal:

»Mir vam zapustim, svoj mir vam dam.« Sodimo, da je to najbogatejša dota, ki jo more imeti in dobiti človeštvo. Ali je bomo vredni? Ali jo bomo sploh znali najti?

Če doma ne bomo znali ustvariti mir, kako ga imamo pravico zahtevati zunaj sebe?

Mislimo, da je to, kar mi imenujemo in pojmuje kot mir, vsenarodna želja. Zato jo kot kmetje naglašamo in proglašamo, zato tudi ne bomo odnehali, dokler tega ne dosežemo.

Človeško dostojanstvo

Do razširitve krščanstva po evropskih tleh je osebnost človekova bila nepoznana stvar. Nad ljudstvom, ki ni poznalo pravic, je bdela peščica raznih mogočnikov. Posameznik izven njih je bil blago kakor vsaka druga poljubna reč. Ni bilo razlike med bitjem, ki ga je bil Bog priredil po svoji podobi in navdihnil s svojim duhom ter kosom zemlje ali blaga.

Krščanstvo se je moralo oprijemati prav krepkih sredstev, da je ob vztrajnem in stopnjevanju nepopustljivim delu dopovedalo svetu, da smo vsi ljudje pred Bogom enaki; da torej vsled te najvišje enakosti ne more biti daleč do tja, kjer bi rekli, da smo tudi med seboj enaki, čeprav bi opustili primerjavo z Bogom.

Od osmega stoletja do skromne agrarne reforme — ki sta jo izvedla v Avstriji cesar Franc Jožef, v Rusiji pa knez Stolypin — je kljub vsemu ostal obraz sveta prilično nespremenjen in se ni ločil od časov poganskih.

Francozi so se bili namreč šele koncem osemnajstega stoletja sporekli o uspehih kulture, ki je po svojih vnanjih oblikah že davnaj prenehala biti nekrščanska. Mislili so, da imajo polno pravico, celo brez pristanka zakonitih oblastnikov spreminjati pogoje sožitja državljanov. Takrat se je v Evropi načelo socialno vprašanje z vso ostrino. S pomočjo in pod pritiskom angleškega bogastva pa je stvar obstala na polpota. Narodni so dobili tu in tam nekaj političnih in gospodarskih pravic, zlasti volilno svobodo in nekaj zemlje, družabni sloji pa so obdržali razmerje, kakršno je bilo preje. Tako namreč, da so na vsebino postav imeli vpliv vsi, ki so kaj posedovali in da so nasprotno bili neimoviti brez vpliva. Mimogrede povedano — boj v Franciji še traja in vsa njena današnja slabotnost napram drugim velikim narodom izvira iz te neodločnosti.

Če bi stvar vzporejali z nebeškim obokom in zvezdami, ki se po njem gibljejo, bi rekli, da temeljno ozadje, temno ogrodje teh bojov ostaja vedno isto. Glavno je vselej vprašanje, ali naj imajo vsi poedinci enakovrednost z drugimi, ali pa naj se ločijo po poreklu in drugih opredelbah, v katere jih oklepajo najprej politiki, a za njimi učenjaki. Zmeraj razpravlja človeštvo o tem, ali se bo vladalo po sporazumu, ali bo vladano po volji posameznikov. To vprašanje je enako za vse narode sveta. Vsi čakajo pravičnosti. Tudi za nas je enako.

Zalostna podoba slovenske vasi pa nas še sili, da spregovorimo o dostojanstvu človeka nekaj besed negledé na to, kar smo ravnokar zapisali.

Razumljivo je, da smo prepričani o dejstvu, da so ljudje po naravnih zakonih med seboj enaki; da šele njihova dobra in slaba dela dovoljujejo delati razliko, po kateri enim privoljujemo, da so nam nadrejeni in mi njim podrejeni.

Zato bodi še posebno razumljivo, če z vso ostrino besede grajamo jesensko pesem slovenske vasi. Koliko let že ponavljamo, da naj človek ne dviga roke na svojega brata. Kolikokrat smo že popisovali strahotne posledice krvi, ki v čisto določenih časih rosí izmučenó slovensko zemljo. Od tu in tam čujemo, kako so se fantje podali po običajnem narodnem potu: najprej v pijačo, potlej v pobjo. Ena surovost rodi drugo, vsako leto krvi je potomec prejšnjega. Nikoli ne zgrešimo tega. Od vsega, kar je pri nas gotovo, je nasilna smrt najbolj gotova. Ne mislimo samo na žrtve pomanjkljive ljubezni med predniki in otroci, ki polagajo lačne in prezebajoče starčke in žene v grob takrat, ko so si zaželeli vsaj košček blagoslovljenega počitka; mislimo tudi na ona pokončavanja življenj, ki so posledice trenutnih razgretih razpoloženj.

Končno mislimo še na številna rojstva, plodove, ki nikoli ne zažive. Vse to se godi pred našimi očmi. Vse je predmet poročanja v listih, predmet kaznovanja — vse to pa vendar ni predmet, ki bi narodu veleval, zamisliti se.

Narod pa se mora zamisliti. Narod mora stresti s sebe ta suženjski oklep pijače in krvi; vsak delaven član je dragocen pomočnik celoti. In navadno so posvečeni smrti tisti, ki so bili spodobni udje človeške družbe, njihovi ubijalci pa se po prestani kazni zopet vračajo na pota, ki so jih vajeni hoditi.

Sprašujemo se, kaj je vzrok temu, da ne moremo eno leto zapisati stavka: Srečno smo ga prebili, brez sramote? Tukaj upravičeno trdimo, da morajo biti razlogi nekje v daljni preteklosti, ki nas je oropala vsega vzvišenega ponosa in ki nam je odvzela največjo zapoved: videti v človeku človeka, ne dvigati nadenj roke in ne soditi ga. Ne soditi ga zlasti takrat, ko je za sodbo najmanj zmožnosti in poklicanosti.

Vse premalo se govori o tem; morebiti se niti ne smatra za najhujše zlo, saj je mnogo sil

obrnjenih ne v razširjanje splošnih človeških načel, temveč v sejanje mrznje, sovraštva in razdora.

Slovenci moramo napraviti temu konec. Vzbuditi moramo narodni ponos, ki ne bo dopuščal ponavljanja teh prežalostnih dogodkov. Pa ne z jalovimi sredstvi. In vsako sredstvo, ki vzdržuje narod v sovraštvu, ali ponižanju ali ki hoče z očitno krivičnostjo kazati silo, je jalovo. Kaj samo jalovo! Je nov kamen za večno trdnost tiste stavbe, ki pokriva neštete žrtve pogubne razvade.

Človeško dostojanstvo je veličasten cilj, ki se mu moramo vsi pokloniti; od najvišjih do najnižjih smo dolžni storiti vse, da ne bo nihče nekaznovano sebe primerjal z Bogom, svojega bližnjega, ki je podoba božja, pa bi sramotil

bodisi s krivico ali celo polagajoč roko na njegovo življenje.

Vzglede vseh, ki ga najlažje dajo in bi bil najbolj viden, pa je lahko postavljen samo na nauk ljubezni do bližnjega. Kdor koli se oddaljuje od njega, ali z mrzlimi in opolzkimi računi hoče tepta človeško podobo, je slab ud slovenske družbe. Pomaga vzdržavati v narodu tisto osnovno nagnjenost, čije posamezni trenutki tako trajno in neumorno rišejo trpkost medsebojnega zatiranja in uničevanja.

Krščanstvo je dalo človeku osebnost; čas je sprevrgel spet osebnost v to, kar je bila v poganski dobi. In mal narod, kakor smo mi, se ne reši, če se ne bori za velike stvari; saj se niti veliki ne vzdržijo, če se ne bore za visoke ideale.

Ta ideal pa bodi: dostojanstvo človeka! Ta ideal bodi: borba proti vsem, ki ga rušijo!

Misel skupnosti

Kadar človek razmišlja o življenju najstarejših narodov in prehaja na življenje Slovanov, pride do ugotovitve, da so bili prvi nosilci organizirane zadrugne ideje naši slovanski pradedje. V obsežnih ruskih stepah je zadruga urejevala življenje ljudstva, prodala oziroma zamenjavala blago in ščitila svoje zadržnike pred vsakršnim sovražnikom. Krepeke zadruge tistih časov so pripomogle, da je preseljevanje Slovanov uspelo v polnem obsegu. Ideja trdne povezanosti večjega števila ljudi je premagala vse napore in težave ter večkrat organizirala vojne pohode za zavzetje novih naselij. Kako močna je bila zadruga v zgodovinski preteklosti, pričajo danes številne vasi, ki so dobile ime po zadrugnih starešinah (Radoslavci, Bodinci, Okoslavci, Dragotinci itd.). Duhovna moč starih zadrug je trajala tako dolgo, dokler tuja fevdalna sila ni uničila slovanske zadrugne duševnosti. Odpornost proti sovražnim četam je trajala vse dotlej, dokler ni bila dotaknjena zadruga. Res so naši predniki večkrat trpeli oblast Obrov in Hunov, vendar se odporna moč skupnosti ni strla, ker divja naroda Avarov in Hunov nista posegla v zadrugno življenje. Dasi naši predniki v bistvu niso imeli smisla za večjo narodno skupnost, so vendar v sili zadrugni starešine hitro povezali zadruge v višji skupnosti, ki so ohranile ves narod. V poznejši dobi sta Samo in Otokar ustvarila velike slovanske države samo s pomočjo organiziranih družinskih zadrug. Vse srbke države in sploh države južnih Slovanov so slonele na krepkih zadrugah. Zadrugna ideja so naši predniki prejeli od narave, ki je bila njih učiteljica in vodnica. Vse kreposti, ki so se ohranile do današnjega dne, izvirajo torej iz stare slovanske zadrugne misli.

Zalostna doba nastopa za naše ljudstvo, ko je pričelo razdorno delovanje tujcev, ki so v uvčjem kožuhi prihajali k nam, in se vrgli na jedro naše narodne duševnosti, na zadrugo. Vsa sredstva so dobrodošla tujemu pritisku, da je zaril nož v dragoceno zadrugno celico in s tem strl odpor vsega naroda. V tem času začne pri nas rojena, zadrugna ideja omahovati, dokler nismo postali zagrizeni duhovni sužnji na sebičnosti zgrajene miselnosti tujih izkoriščevalcev. Kar je bilo našim prednikom najsvetejše, je tuja navlaka strla, ker naša gostoljubna duševnost ni poznala sovražnikovih namenov. Kakor je prej zadruga urejevala vse narodno življenje, tako je kasneje postala osovražena. Vsakojaka gonja so šla čez hrbeč našega človeka in strla v njem skoraj vsakokršno misel na skupnost.

Vir vse naše nesreče je torej v tem, da nočemo in ne moremo čez predsodke, da je v naši duševnosti globoko vsidrana nasprotna misel skupnosti, ki ne pozna meja v svojem razmahu. Za pol brazde se požene grunt na boben! — to je naše zrcalo, v tem se izživljamo in cepimo dlako, tujec nas pa še naprej izžema po mili volji. Kar je nekaj bilo močno, je danes sla-

bost, ker sosed ne pozna več sosed, celo sosedna psa se grizeta, ker ju vodi sovraštvo gospodarjev. Idejo skupnosti izrabljajo danes tisti, ki so jo v narodu strli ali vsaj v veliki meri pripomogli, da zadrugništvo v moderni dobi ni moglo izpolniti svojega poslanstva. Na svojih prsih raje redimo nergače, ki sejejo sovraštvo, ki je največji škodljivec zadrugne ideje. Vse dokler ne izženemo iz svoje sredine neslogo, to največjo človeško slabost, našemu človeku ni pomoči. Šele kadar bo zopet oživela naša stara, zadrugna miselnost, šele takrat bo padlo breme družinskega suženjstva z naših hrbtov, kar je predpogoj za uspešno gospodarsko delo v bodočnosti. Bodi nam torej preteklost svarilo, da nam prihodnost ne bo strla tudi narodne svobode.

Odkod toliko zaničevanja in zapostavljanja kmeta?

Večkrat je bilo že govora o tem vprašanju, večkrat se je že o tem pisalo in razpravljalo, toda položaj se vseeno ni v tem pogledu nič izboljšal.

Da se bomo ob pravem času znali prav ravnati in da ne bomo samo odpravili psokv, kot so »zarukani kmeti«, bo potrebno storiti mnogo več, kot bi si kdo mislil. Ne bi bilo dovolj, uvesti recimo za zaničljivo govorjenje o kmetu ali za omenjeno ali slično psokvo na račun kmeta stroge kazni, temveč predvsem je potrebno kmetu dati veljavo in čast, ki mu pripada. Kdo mu bo to dal? Sam!

Kako je to dosegljivo, je našim prijateljem znano, potrebna je samo železna disciplina, s kakršno so delali drugi narodi čuda. Naravno je predpogoj, da si oseba kot poedinec in prav tako kmetki stan kot skupina ustvari veljavo samo z doslednostjo. Če ti je kdo kdajkoli storil krivico, zapomni si to. Če te je kdo kdajkoli zaničeval, zapomni si to. Če te je kdo kdajkoli izkoriščal, zapomni si to. Če te je kdo v brezdelju se smejoč preziral, ko si ti garal kot črna živina, to si dobro zapiši v spomin.

Enako, kot si je treba dobro zapomniti vse zaničevalce in izkoriščevalce, si je potrebno z vso doslednostjo zapomniti one ljudi, ki sicer niso kmetje, a kmetko mislijo in s kmetom čutijo ter delajo zanj kjer koli jim je za to dana prilika.

Dokler kmetkemu stanu ni v polni meri dana prilika uveljavljanja vseh njegovih pravic, si morejo kmetje poleg odkrite borbe za svoje pravice tudi na ta način tiho in vztrajno pripravljati najtrdnější temelj boljše kmetke bodočnosti, namreč z doslednim obnašanjem napram onim, ki so to večraj zaničevali, goljufali, danes pa se ti morda prilizujejo.

Vse bo ob pravem času slovenski kmet znal pravično oceniti in pravično poplačati!

Povečanje trgovinskih stikov med nami in Italijo

Po razpravi v znani italijanski reviji »Italo-Jug« postaja med jugoslovanskimi gospodarskimi krogi vedno močnejše prepričanje, da se morajo trgovinski odnosi med Italijo in Jugoslavijo povečati. Zlasti pa da bi se moral povečati jugoslovanski uvoz iz Italije. List poroča nadalje, da je bila v zvezi s tem med zastopniki nekkih italijanskih industrijskih podjetij in skupino jugoslovanskih gospodarskih ljudi v Beogradu konferenca, na kateri se je razpravljalo o možnosti kompenzacijskih kupčij med Italijo in Jugoslavijo. Ti kompenzacijski posli bi bili mogoči seveda le v okviru veljavne trgovinske pogodbe in veljavnega plačilnega sporazuma. Ni izključeno, da se bo v Beogradu ustanovila delniška družba, ki naj bi omogočila kompenzacijske kupčije med Jugoslavijo in Italijo. »Italo-Jug« poroča, da bi bili v tej družbi zastopniki italijanske industrije in italijanskih uvoznikov, od Jugoslovancev pa izvozniki ter trgovci, ki bi želeli nabavljati blago v Italiji.

Zopet slinavka v Mariboru

V Mariboru je bila pretečen teden zopet ugotovljena slinavka in parkljevka na dveh svinjah. Zato je izdal župan tole odredbo:

Mestna klavnica, kjer so bile svinje poklane, in dvorišče hiše Grajski trg 3 se smatra kot okužen prostor in je potrebno ukrenjeno, da se bolezen ne razširi. Ostalo mesto se smatra kot ogroženo ozemlje in veljajo zanj sledeče odredbe: 1. zabranjen je promet s parkljarji (goveda, svinje, ovce, koze); 2. izvrši se pregled vseh parkljarjev v mestu; 3. trgovina z živino na področju mestne uprave je zabranjena, izvzeto se bodo dajala dovoljenja od primera do primera; 4. hlevi se stavijo pod zaporo (ne sme se goniti živina na pašo); 5. psi ne smejo tekati po ulicah; 6. kokoši morajo biti zaprte na dvoriščih in ne smejo se puščati na cesto; 7. živinški in svinjski sejmi so do nadaljnjega ukinjeni; 8. vsakdo je dolžan vsako sumljivo obolenje živine prijaviti mestnemu veterinarskemu uradu, telefon št. 22-38; 9. dostop goveje živine tudi v vprego v mesto je prepovedan; pripustijo se v mesto le oni parkljarji, ki imajo na živinskem potnem listu opombo: »Za takojšen zakol v mestni klavnici«; 10. živali v mestni klavnici se morajo takoj sprosti poklati; 11. prepovedano je odpremljanje vseh predmetov, s katerimi se lahko slinavka prenaša (seno, slama, kože, volna, gnoj itd.) iz mestnega območja; 12. špeharjem je dostop v mestno klavnico prepovedan; 13. kršnje teh odredb se bo kaznovalo po živalskem kužnem zakonu.

Ludi Italija proti Židom

Pred časom je veliki fašistični svet izdelal osnutke glede bodočega položaja Židov v Italiji. Tega je sedaj ministrski svet sprejel. Zakoni v bistvu niso nič spremenili sklepov fašističnega sveta. Jud je po novem zakonu vsakdo, kdor je rojen do judovskih staršev, in če je eden od staršev Jud in istočasno tuji državljan. Med Judje se lahko prištejejo tudi vsi, ki javno kažejo simpatije za judovstvo. Nova postava prepoveduje, da bi se italijanski državljani poročevali z inozemci. Zato je treba posebnega dovoljenja. Za državne uradnike pa je že v zakonu predvideno, da takšnega dovoljenja sploh dobiti ne morejo. Judje ne smejo služiti v armadi, v mornarici in v letalstvu. Judje ne smejo biti člani fašističnih organizacij. Judje ne smejo biti lastniki delnic katerih koli podjetij, ki so za narodno obrambo važna, ne morejo biti varuhi mladoletnih Italijanov. Sploh pa ne smejo biti

lastniki ali solastniki podjetij, ki zaposlujejo več kakor 100 delavcev. V teh podjetjih ne morejo nikdar biti ravnatelji, upravniki ali tehnični vodje. Zemljišč smejo posedovati le v majhnem obsegu: na deželi samo za vrednost 5000 lir, po mestih pa za vrednost 20.000 lir. Judje se tudi ne smejo zaposliti za katero koli delo v državni ali vojaški upravi, kakor tudi ne pri pokrajinskih ali občinskih upravah ter pri vseh javnih ustanovah, ki so pod državnim nadzorstvom. Noben Jud ne sme biti zaposlen pri bankah in zava-

rovalnih družbah. Imenovani denarni in zavarovalni zavodi morajo takoj odpustiti vse judovske uslužbenke. Iz vseh državnih in zasebnih šol vseh vrst morajo biti odpušteni judovski učitelji in judovski učenci. Za Jude bodo organizirane posebne šole.

Vatikan bo protestiral proti novim določbam glede porok, ker nasprotuje konkordatu, ko Italija proglašuje poroke med Italijani in Zidi za neveljavne. Protest pa bržkone ne bo imel pomembnejšega odziva.

Doma in drugod

Volivno gibanje

Je po vsej državi zelo živahno, zlasti pa v južnih predelih. Tudi pri nas doma prirejajo razne skupine shode.

Kakor poročajo listi, je imel

v Novem Sadu

g. predsednik vlade dr. M. Stojadinović velik shod, kjer je obširno govoril o notranjem in zunanje-političnem položaju Jugoslavije. Zlasti je naglašal, da smo pravočasno sklenili prijateljstva z velikimi sosedi.

Tudi drugi članj vlade pridno prirejajo agitacijske shode in skušajo ohraniti in pridobiti naklonjenost volivcev.

Ugodni pogoji za izvoz jabolk v Nemčijo

Kakor so časopisi že poročali, je bilo dosedaj od rednega izvoznega kontingenta svežih jabolk v Nemčijo izkoriščenih le 1000 vagonov. Prizad je določil izredni kontingent za potrošnja industrijskih jabolk v vrednosti 800.000 RM. — Smatra se, da bo ta kontingent zadostoval za plasiranje celotnega našega viška jabolk, ki je namenjen za nemški trg. Po sklepu zadnjega zasedanja nemško-jugoslovanskega mešanega odbora v Beogradu nam je priznana pravica za izvoz 250 vagonov jabolk od rednega kontingenta, v zabojih brez pokrova s težo najmanj 40 kg bruto proti carini 7 RM za 100 kg neto.

Prizad obvešča na podlagi tega izvoznike, da je možnost, da izvozimo v Nemčijo do 31. decembra 1938. 25.000 stotov svežih jabolk v zabojih brez pokrova s težo najmanj 40 kg. Za pospeševanje tega izvoza je razpisal Prizad premijo 55 din za vsakih 100 kg neto za količine, ki jih na zahtevo dodeli posameznim izvoznikom. Do nadaljnjega se bo posameznim firmam dodeljevalo do po 5 vagonov, vendar se morajo izvozniki predhodno informirati, če ugodnostni kontingent že ni izčrpan. Premije se bodo izplačevale na podlagi verificiranih carinskih potrdil. Potrebne formularje daje Prizad.

Izvoznik mora za vsako pošiljko izpolniti in podpisati predlog za carinsko potrdilo na formularju, ki ga dobi od Prizada. V njih mora navesti svoje ime in količino jabolk po tovrstnem listu. Izvozniki so dolžni, da zahtevajo te formularje tik preden odpošljejo jabolka. Neizkoriščenj formularji se morajo vrniti najkasneje v 8 dneh, da se morejo dati drugim izvoznikom. Kdor ne dokaže, da je izkoristil poslano formularje, ne more dobiti novih. Prizad priporoča izvoznikom, da prodajajo pakirana jabolka v Nemčijo z rezervo, če jim Prizad dodeli kontingent, ker nastanejo premijske obveznosti Prizada šele v trenutku, ko se posamezniku dovolj izvoz določene količine na uvodoma omejenj kontingent.

Prizad je nadalje predpisal minimalno ceno 27 RM za 100 kg svežih in pakiranih jabolk franco nemško-jugoslovanska meja vključno zaboj.

Škofje pri papežu

Papež je sprejel v avdienci zagrebškega nadškofa dr. Stepinca, banjeluškega Garića, križevskega škofa dr. Njaradyja, djakovskega

škofa dr. Akšamovića in ljubljanskega škofa dr. Rožmana.

Narodna banka in znižanje obrestne mere

Že pred časom je bilo slišati, da bo naša Narodna banka znižala obrestno mero. Zaradi dogodkov v zunanjem svetu, ki so pretresavajoče odmevali tudi pri nas in zlasti v našem gospodarstvu, zlasti na denarnem trgu, se ta napoved takrat ni mogla izvršiti.

Toda sedaj je zopet nastalo na našem denarnem trgu popolno pomirjenje in zavladale so zopet popolnoma normalne razmere. To je tudi konstatiral upravni svet Narodne banke na svoji zadnji seji. Ni torej razloga, da se sedaj ne bi obrestna mera znižala. Da je znižanje obrestne mere potrebno, dokazuje zadnja resolucija zagrebških denarnih zavodov, ki to znižanje prav odločno zahtevajo.

V resnici je tudi znižanje obrestne mere nujno potrebno. Če hočemo, da se gospodarska delavnost dvigne — in vse skupine v državi označujejo to kot svoj cilj — potem se morajo krediti poceniti, ker vendar pri nas ni tega kapitala, da bi se mogla brez kreditiranja dvigniti gospodarska delavnost.

Zato upamo, da se bo napovedano znižanje obrestne mere Narodne banke tudi izvedlo. — Prepričani smo, da bi tako znižanje bilo v korist vsemu narodu in ne samo neposredno prizadetim slojem.

Stoletnica rojstva Avgusta Šenoa

V ponedeljek je minilo 100 let, odkar se je v Zagrebu rodil znameniti hrvatski pisatelj Avgust Šenoa, ki je tudi za nas Slovence velikega pomena.

Študiral je v Zagrebu in v Pragi, po dokončanih študijah prava pa je prevzel na Dunaju urejevanje dveh listov. Kmalu se je vrnil v Zagreb, kjer se je posvetil kritiki in pisateljevanju. Postal je umetniški ravnatelj in dramaturg zagrebškega gledališča. Pozneje je vstopil v službo zagrebške mestne občine.

Za nas ima poseben pomen kot prijatelj Slovencev in kot pisatelj velikega romana

»Kmetška vstaja«, kjer je obdelal Gubčevo tragedijo. V tem delu, katerega osrednji lik je Matija Gubec, je Šenoa orisal skupne socialne boje slovenskih in hrvatskih kmetov v šestnajstem stoletju in tako prvi v literaturi pokazal našo skupnost.

Šenoovo delo je bilo vse posvečeno misli narodnega prebujenja, ki ni bilo mišljeno samo Hrvatom, ampak tudi Slovincem in Srbom. Zato ga smatramo vsi ne le za velikega hrvatskega, ampak hkratu tudi za velikega jugoslovanskega pisatelja. Saj njegova dela še danes navdušujejo široke množice čitateljev po Hrvatskem, po Slovenskem in po Srbiji.

V slovenščino je prevedenih več del velikega pisatelja, nekatera celo po večkrat.

Šenoa je bil iskren in odkrit prijatelj Slovencev. Prihajal je tudi v naše kraje in je med drugim obiskal tudi Prešernov grob v Kranju. Osnove za nekatere svoje like je zajel iz slovenskih razmer. Z mnogimi našimi ljudmi tedanje dobe je bil v osebnih stikih. Ob stoletnici se ga zato hvaležno spominjamo in želimo, da bi njegovo delo tudi naši nemirni in vihravi dobi pomenilo blagoslov in tako ozdravljenje, kakršnega si je veliki pripovednik in idealist želel, ko je ustvarjal svoja dela.

Kaj pravijo

»Trgovski list« z dne 9. t. m. razpravlja o prednosti mladine in med drugim pravi:

»Človeško življenje se neprestano izpopolnjuje. Višek vse človeške modrosti je prav za prav v tem, najti pravo koordinacijo vseh živih sil in s tem tudi koristno sodelovanje mlajše in starejše generacije, da se mladoletna sila enih utrdi z izkušnjo in znanjem drugih. Le na ta način je mogoče zagotoviti, da celotni razvoj naroda ne zaostane, le tako pa tudi dobiti jamstvo, da se v ostrem tempu mladih sil ne bo zabredlo v nepremostljive napake.«

»Delavska Politika« z dne 10. t. m. o obravnavanju socialnih problemov pri nas in izvaja:

»Pred vsem bi bilo potreba pri nas skrbeti za izboljšanje mezd na primerno višino, potem uvesti socialna zavarovanja v duhu potrebe, jo financirati s prispevki zavarovancev in državnimi dotacijami. S tem bi postala zavarovanja regulator socialne državne skupnosti in pridobila bi se tudi sredstva, ki bi služile gospodarstvu.«

»Domoljub« piše v 45. številki t. l. o poslancih in pravi:

»Vprašanje slovenskih poslancev nikdar ne sme biti denarno vprašanje. Poslanci res dobivajo za svoje delo nekaj tisočakov na mesec. Toda te tisočake poslanec, ki res izpolnjuje svoje dolžnosti, do zadnjega vinarja potroši.«

To trditev tudi mi podpišemo in nas prav veseli, da smo končno vsaj enkrat istih misli.

»Sokolska Volja« piše za 20letnico zedinjenja v št. 98. z dne 11. t. m. med drugim tudi tole:

»Ako je danes, v dobi raznih novih smeri in avtoritativnosti jugoslovansko Sokolstvo še vedno popolnoma sveže, krepko in nepremakljivo, moramo sklepati iz vseh naših dosedanjih razmotrivanj in trditev, da je ravno jakost sokolske misli in širokogrudno sokolsko gledanje na jugoslovansko državno edinstvo oni močan in krepak činitelj, ki daje Sokolstvu življenjsko moč in krepost, da zavzema danes dominanten položaj v jugoslovanskem javnem in nacionalnem življenju. Lahko bi se sicer dogodilo, da bi tudi sokolska organizacija prenehala trenutno ali začasno z delovanjem, toda Sokoli bodo vedno ostali, ker je na stotisoče sokolskih pripadnikov tako globoko prežeto s sokolsko mislijo, da ne bodo nikdar v življenju pozabili, kaj jim je Sokolstvo dalo. Oni jako dobro vedo, kje jim je mesto v bodočnosti. Sokolstvo bi prav gotovo v najkrajšem času zopet pričelo delovati.«

Kaj se godi po svetu

Kemal Atatürk

Dne 10. t. m. je umrl stvaritelj moderne Turčije, njen največji reformator in spreten državnik avtoritativne smeri, Kemal Atatürk.

Bil je sin višjega carinskega uradnika v Solunu in se v svojem okolju ni čutil prav nič domačega, veljal je za čudaka in samotarja, ki se le preveč ukvarja s strogo prepovedanimi mislimi in je globoko prepričan, da so njegove čudne fantazije uresničljive. Na vojaških šolah je napredoval izredno naglo; vsi njegovi učitelji poudarjajo veliko njegovo nadarjenost za matematiko in za strategijo. Odprta mu je bila odlična kariera — ime Kemal so mu dali v šoli in pomeni »odlični« — toda njegova ostra kritika tedanjih turških prilik in goreča želja po izboljšanju sta mu vedno onemogočali trajnejše delovanje na tem ali onem visokem mestu.

Ko je ob vseobčem porazu centralnih sil v oktobru in novembru 1918 poražena tudi turška vojska, je Kemal edini rešil svoje čete nedotaknjene v Anatolijo. Ta njegova majhna armada je postala središče odpora in jedro kasnejše odlične turške vojske. Uprl se je povelju iz Carigrada, naj razoroži svoje čete in izroči ves vojaški material Francozom. Postavil se je slednjim po robu in črta, ki jo je zasedel, braneč francoskim četam vdor v notranjost Anatolije, tvori v glavnem današnjo turško mejo proti Siriji. Sklicjal je turški narodni kongres v Erzerumu in postavil narodno vlado v Ankari, a bil je še preslab, da bi prodr. Potajil se je zato nekoliko ter se posvetil delu za odločilni boj z Grki, ki so po nalogu Anglije zasedali turško ozemlje. V začetku l. 1921. je prvič potolkel Grke, za kar mu je vlada v Ankari poverila vrhovno poveljstvo in diktatorsko oblast. Julija istega leta je sledil drug grški poraz ob reki Sakariji, za kar mu je ankarska skupščina podelila napol verski napol vojaški pridevek »gazi«, t. j. zmagovalc v boju zoper nevernike.

Izvedel je kot predsednik republike nešteto reform, ki so sultanovo Turčijo nenadoma postavile v vrsto modernih držav. Odpravil je mnogoženstvo, izvedel ločitev cerkve od države in izvedel še dolgo vrsto raznih drugih reform v armadi, v šolstvu, v gospodarstvu in sploh v vseh področjih.

Kemal je bil ne le nadarjen vojskovodja in državnik, ampak tudi politik širokega formata. Skupaj z našim blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. je pomagal osnovati Balkansko zvezo, a tudi sam je po likvidaciji sporov takoj navezal prijateljske stike z vsemi sosednjimi državami.

Turčija izgublja v pokojnem spretnega voditelja, zavezniške države pa poštenega in zvestega zaveznika.

Češkoslovaška

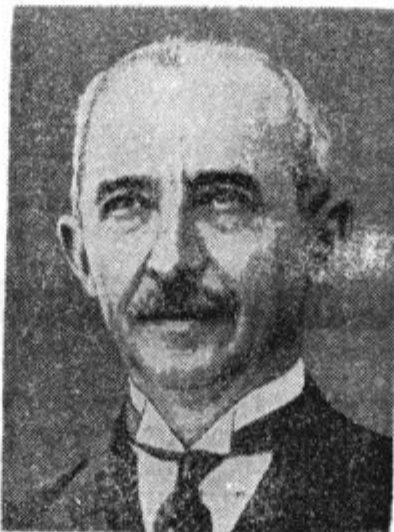
je po zadnji okrnitvi s strani Madžarske dokončala svojo trnjevo pot. Po uradnih podatkih sta Podkarpatska Rusija in Slovaška odstopili Madžarski 11.823,53 km² ozemlja z 1.026.903 prebivalci. Med temi je le 587.558 oseb madžarske narodnosti.

Češkoslovaška republika bo odslej zvezna država, obstoječa iz samostojne Češke, samostojne Slovaške in samostojne Podkarpatske Rusije.

Zdaj gre za novo ustavo. V Pragi so sestavili 14članski odbor iz vseh čeških strank, ki ima nalogo pripraviti novo ustavo, oziroma organizirati novo ureditev države.

Pri tem delu se pojavljajo velike težkoče, značilne za slovansko neslogo, ki se vleče že skozi vso zgodovino. Kljub temu upajo, da bo prišlo že te dni do sporazuma. Pričakujejo, da bo osrednja vlada že v četrtek sklepe tega odbora uradno potrdila, na kar bi se v petek sestal parlament in sprejel novo ustavo.

Za tem bodo odrejene volitve novega predsednika republike. Ko resnega kandidata za to mesto imenujejo sedanjega zunanjega ministra dr. Chvalkovskega, zunanji minister osrednje vlade pa postane bržkone dr. Krn ali pa pa-

I z m e t I n ö n ü, novoizvoljeni predsednik Turčije, je bil osebni prijatelj in dolgoletni sodelavec pokojnega Kemala Atatürka. Že doslej je bil dolga leta turški ministrski predsednik.

riški poslanik dr. Osuski. Oba sta po rodu Slovaka.

Zalostno slavo so si premnogi Slovaki pridobili v času pred madžarsko okupacijo in ob okupaciji sami. Vladni mestni komisar v Košicah dr. Buček, doslej voditelj Hlinkove ljudske stranke v mestnem svetu, ki ga je slovaška vlada komaj pred dvema tednoma imenovala za svojega komisarja v mestu, je dal zapečatiti slovaški muzej, da bi tako preprečil njegov prevoz na Slovaško. Vsi nalogi vlade niso nič pomagali. Možakar je ohranil krasni muzej — Madžarom, ki so bili sami poštenjši od tega vzornika in so dovolili vsaj odvoz predmetov, vloženi v muzej od leta 1918, dalje.

Podobno so ravnali višji uradniki na poštni in tudi na železniški direkciji. Vse te može je Tisova vlada šele pred kratkim namestila kot svoje najzvestejše somišljenike in zaupnike. — Kakšno je bilo to zaupanje, je razvidno iz okolnosti, da se kljub ukazu vlade pred prihodom Madžarov niso hoteli umakniti na Slovaško, ampak so se dali na razpolago novemu gospodarju. »Kdor ponižuje se sam, podlaga je tujčevi peti,« je zapisal naš Koseski. Mislimo, da se zdaj te besede uresničujejo tam gori, kjer smo še pred kratkim mislili, da vse planti v navdušenju za svoj narod in domovino,

Madžarski vhod v Košice

Nedavni slovesni vhod regenta Horthyja v Košice je bil zelo klavrn. Z madžarsko vojsko, ki je zasedla Košice že v četrtek, so prišli tudi veliki oddelki orožništva, katerim je bila poverjena naloga mesto »očistiti«. Več Slovakov so madžarski orožniki za čas slovesnosti priprli, drugim pa prepovedali prihod iz hiš. Tako je sprejela Horthyja, vlado in tuje goste, med katerimi pa ni bilo italijanskih in nemških ministrov, kakor so napovedavali, na mestnih ulicah skoraj izključno le madžarska okupacijska vojska z madžarskim orožništvom. Pred katedralo se je zbralo le nekaj sto Madžarov in Židov, pa še ti so morali imeti za to posebno dovoljenje. Košički župan in zastopniki Slovakov so pozdravili Horthyja v slovaščini, kar je napravilo na vse skrajno mučen vtis. Horthy je odgovoril najprej v madžarščini, nato pa izjavil, da obžaluje, da ne zna slovaški in je govoril — hrvaški. Po maši, ki jo je bral kardinal dr. Sedry iz Budimpešte, je bila pred katedralo parada okupacijske vojske. Pozneje je Horthy položil venec na grob madžarskega junaka Rakoczyja in takoj nato odšel iz mesta. Popoldne so se vrnili z vlakom v Budimpešto tudi člani vlade in ostali gosti. Pričakovani triumf se je tako spremenil v skrajno mučen poraz, ki je pred vsem svetom pokazal, da Košice niso madžarske. V zvezi s tem je tudi izjava prosvetnega ministra grofa Telekija, ki je zagotovil Slovakom, da jim bodo ostale njihove slovaške šole.

Kako se bodo Slovaki počutili v bodoče, o tem je danes težko reči kaj zanesljivega. Odkrita povedano, se nam zdi njihov nastop in njih ravnanje skoraj nerazumljivo.

V Nemčiji

so zaradi atentata na poslaniškega tajnika Ratha v Parizu, o katerem smo poročali in ki je medtem že podlegel poškodbam, izdali strohove stroge ukrepe proti Židom.

Do prvega januarja morajo likvidirati vse svoje obrate vsi židovski podjetniki, trgovci, obrtniki itd.

Židje, lastniki trgovin in drugih javnih lokalov, morajo takoj na lastne stroške obnoviti vse, kar so nemške množice ob zadnjih protizidovskih izgredih porušile in razbile. Zavarovalnice, ki bi morale odškodnino za škodo plačati židovskim zavarovancem, jo morajo vso odšteti državi. Razen tega morajo Židje, ki so nemški državljani, plačati kot odškodnino za umor v Ratha

Novi šef nemškega generalnega štaba je postal general Franc Halder.

eno milijardo mark

globe, kar pomeni seveda ogromen gospodarski udarec. Po mnenju Židov predstavlja ta ukrep v praksi zaplembo vsega židovskega premoženja v Nemčiji.

Na Kitajskem

se vojna sreča zadnje čase nagiblje zopet na stran Kitajcev. Po dosedanjem razvoju bojev se utegne Kitajcem celo posrečiti, da zopet iztrgajo Japoncem Kanton iz rok.

Boji so silno srditi in obsežni. Pri samem japonskem letalskem napadu na mesto Lijunjang je bilo tisoč smrtnih žrtev.

Z druge strani prodirajo Japonci ob železniški progi Hankou—Kanton in so zavzeli utrjeno mesto Jočov ob Jangeeju, 25 milj južno od Hankova.

V Palestini

skušajo Angleži urediti spore na ta način, da bi ustanovili široko arabsko federacijo, ki bi obsegala poleg same Palestine še Transjordanijo in Sirijo. Palestinski Židje bi dobili v okviru te nove državne tvorbe široko upravno in kulturno avtonomijo, celotna federacija pa bi postala dominion velikobritanskega imperija.

Francija

išče v novem položaju nove orientacije. Francoski finančni minister Reynaud je zagovornik politike na dve strani. Hoče ohraniti zvezo z Anglijo, hkratu pa se ne odreče prijateljskim odnošajem do Rusije. Ker ima dobre zveze z angleškimi finančnimi krogi in uživa v Londonu mnogo simpatij, je verjetno, da se mu bodo njegovi politični načrti obnesli.

Anglija za bolgarsko oboroževanje

Za Balkan in balkanske države bijejo velesile med seboj ostro zakulisno borbo. Vse se zavedajo, kako važne poti peljejo čez Balkan, mi sami pa čutimo, da je tu križišče nešteti nasprotujočih si interesov.

Po zadnjih poročilih bodo v Londonu kmalu končana pogajanja o najetju bolgarskega posojila v višini 9 milijonov funtov. Posojilo bi uporabila Bolgarska za oboroževanje. To bi bilo že četrto veliko posojilo, ki bi ga dovolila Anglija v južno vzhodne države. Najprej je dala Turčiji 16 milijonov posojila, nato je nabavila 600 tisoč ton pšenice v Romuniji, nato je dala Češkoslovaški 10 milijonov funtov in sedaj dobi še Bolgarska 9 milijonov funtov.

Usoda Španije

Zunanji minister del Vayo je za drugo obletnico obleganja Madrida izjavil, da Španija ne bo nikdar drugim pustila odločati o svoji usodi. Odklonila bo vsako odločitev o sebi, pri kateri ne bi sodeloval španski narod. Brez sodelovanja španskega naroda se ne more govoriti o Španiji za zeleno mizo.

Politika nevmešavanja je po izjavi španskega zunanjega ministra samo **diplomatsko slepomišenje**; kajti Italija je še po umiku svojih prostovoljcev poslala Francu divizijo »zelenih pušic« in so republikanske čete prav zadnje dni ujele veliko število Italijanov.

Amerika za demokracijo

Medtem ko v Evropi na vedno širšem ozemlju začena prevladovati mnenje, da so diktature za sedanjo dobo najbolj primerna oblika državnega vodstva, so v Ameriki precej drugačnih misli.

Predsednik Roosevelt je nedavno na volilnem shodu v Hydeparku govoril volivcem in je med drugim dejal tudi tole:

»V državah onostran oceana vlada duh militarizma, duh teritorialnega zavojevanja in duh nepomirljivosti. Ako se hoče demokracija vzdržati pri življenju, mora zopet postati moč, ki si bo v vsakodnevem življenju narodov priborila veljavo. Ona mora biti dovolj pripravljena na boj za svobodo, proti socialni reakciji v notranjosti in proti vojaškim napadom od zunaj. Demokracija ne sme samo zanikati, kar se okoli nje dogaja, ampak z dejanji odgovoriti na izzivanja. zlasti pa, ne sme vplivati razkrajalno. V kritičnih in nevarnih trenutkih, ki jih

doživljamo na svetu, se bo demokracija rešila samo tedaj, ako bo dokazala, da je vredna, da se reši. Mnogo jih je, ki govore o demokraciji pri tem pa ne žele ničesar drugega kot to, da ostane vse pri starem. Naloga demokracije je, da se peča z vprašanjem, kaj naj se dela in novega napravi. Ameriko ne ogroža niti fašizem niti komunizem, niti konzervativnost republikancev. Toda, ako se ameriška demokracija ne odloči za to, da izboljša položaj svojih državljanov, bo s tem ojačila fašistična stremljenja. < Prezident Roosevelt je že večkrat povzdignil svoj glas v obrambo demokracije. Njegova beseda je tem tehtnejša, ker so pokazale nedavne volitve ene tretjine senatorjev in guvernerjev za 32 izmed 48 zveznih držav, da ima Roosevelt res večino naroda za seboj.

V reprezentančni zbornici ima demokratska stranka, ki ji pripada tudi prezident, po teh volitvah od 327 mandatov še vedno — 227. To pa je spoštovanja in priznanja vredna večina, ki o sebi lahko s polno pravico trdi, da zastopa in predstavlja narod.

Kmetska mladina

Sv. Pavel

Dramatični odsek društva kmetov fantov in deklet v Sv. Pavlu vprizori v Zadrudnem domu dramo v petih dejanjih »Velika puntarija« dne 26. in 27. novembra. Velika puntarija je delo pisatelja in režiserja Bratka Krefta. Snov je vzeta iz zgodovine kmečkih bojev iz leta 1575. Iz časov, ko se je začel slovenski kmet zavedati, da ima tudi on pravico do svobodnega življenja, da ne bo na svoji zemlji hlapec, gospodar pa tujec. Spoznal je, da žrtve, ki jih doprinaša iz dneva v dan iz leta v leto, nimajo za njega nobenih koristi in da so plačane le z valptovim bičem. Takrat se je dvignilo kmečko ljudstvo pod vodstvom kmetov Matije Gubca in Ilje Gregoriča. Dvignilo se je za staro pravdo! Toda premagano je bilo, krvavelo je, da je tekla kri v potokih — toda izkrcavelo ni!

Zanimanje za to veliko igro je splošno. Vsi tovariši in tovarišice sosednjih društev vabljeni!

Vrhnika

V petek zvečer smo se zbrali fantje in dekleta, da izpolnimo davno željo, ki je kipela v naših srcih in se končno spremenila v mladinsko organizacijo: Društvo kmetov fantov in deklet. Za predsednika pripravljalnega odbora smo izvolili tov. Verbiča, tajnik pa je tov. Petkovšek Jože. Vložili smo takoj pravila, da bi že to zimo nemoteno lahko delovali. Dosedaj je vpisanih 36 fantov in deklet, ki hočejo s trdno voljo orati najnežnejše brazde na polju kmetškega vstajenja.

Adrijanci

Komaj smo pričakali, da oblast potrdi pravila, da bi zamogli nemoteno delovati. Preteklo nedeljo smo imeli ustanovni občni zbor in končno ustanovili novo Društvo kmetov fantov in deklet kakor smo pretekli teden poročali. Za predsednika je bil izvoljen tov. Kerčmar Štefan, tajnik Bočkovec Karel, podpredsednik Luco Lidija, blagajnik Kerčmar Aleksander. Odborniki so: Lepoša, Kardoš, Šimon, Kovač, Poudelka, Belec, Ružič.

Društvo je napravilo svoj minimalni načrt, ki ga hoče v polni meri izpeljati v prihodnjem letu.

Ptuj

Naše okrožje je imelo v nedeljo redno sejo, ki je razpravljala o važnih vprašanih prosvetnega delovanja. Tov. predsednik Tomažič je

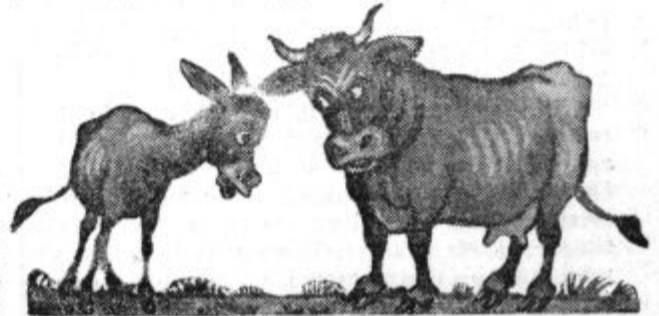
otvoril sejo, pozdravil navzoče ter prešel na dnevni red. Na široko se je razpravljalo o sestavi društvenih minimalnih načrtov, o gospodarskem udejstvovanju mladine, o povzdigi združništva in požitvi nedelujočih gospodarskih organizacij. Podrobno še bomo o delu poročali.

Ljubljansko okrožje

Pripravljamo revizijo naših društev, da se bodo zamogli sestaviti društveni načrti. Podrobno bomo o delu poročali prihodnje dni.

Mlatič

Dragi kmetje in kmetice — vi veste, da sem se vam pretečeni petek, ko je bilo na kmetih med starino in mladino od fižola in leče vse napeto kakor se spodobi na prav lep in vljuden način oprostil radi tiste malenkosti, ker sem se od vas, kakor mi nekateri očitajo, poslovil med nami povedano bolj po francosko. Kakor sem vam že zadnjič zaupal, jaz za to ne nosim nobene odgovornosti. Vzrok temu mojemu početju je, kakor vam je znano, stara bolezen, ki jo že na leta prenašam v papuli in občutljivem želodcu.

Sin moj — povej mi — ali je res kar ti očitajo — da si hodil pretečeni torek brez sramu v sami kombineži po Ljubljani in oddajal pri petju pred »Figovcem« od sebe glasove, ki bi se jih sramoval vsak magarac.

Mi nismo politična stranka

Jeseniški zelenec, generalno glasilo organiziranega delavstva v Sloveniji, piše v svojem pokretu pod gornjim naslovom takole:

Mi nismo politična stranka, pa tudi ne pomožna četa katere koli druge politične organizacije. V boju za zmago 11. decembra zato mi nismo direktno tangirani. Razume pa se samo po sebi, da nam mora biti kot stvarnemu življenjskemu pokretu za oblikovanje srečnejše bodočnosti mnogo na tem, da v tem boju ne zmaga reakcija in sterilnost, odeta v varljiva gesla, nad trudapolnim delom za resnični družbeni blagor.

Naše članstvo in naši prijatelji dobro vedo, kje je stvarnost in kje so sama doneča gesla.

Vemo, da nam bodo prizadeti tudi to izjavo zamerili, zakaj če psu na rep stopiš, zavili. Nam bodo to naše načelno stališče podtikavali kot politično gonjo. Toda mi jasno povemo: Mi smo daleč od vsake take politike, ki jo vodijo nam nasprotni pokreti, nam take politične gonje treba ni. Naše članstvo in naši ljudje imajo osnovni program zapisan v svojih čistih srcih, ki jim je v javnem življenju za vsak slučaj s precizno jasnostjo narekuje, kaj jim je storiti.

Prisilna oddaja premoženja

Italijanska vlada je nedavno na svoji seji sklenila uvesti 7 in pol odstotno prisilno oddajo premoženja za vsa trgovska in industrijska združenja, ki imajo več kakor 10.000 lir letnega dobička. Izvzeta so podjetja, ki obratujejo izključno le z delovnimi močmi lastnikov družine. Za enkrat pričakujejo, da bo ta oddaja vrgla vsaj 2 milijardi lir. Vladna seja je tudi sklenila, da se od 1. januarja 1939 dalje ukinejo vse takse na motorna vozila, ki so v zasebni rabi.

Domači dogodki

× V Mežiški dolini se je tako razširila davica, da pomeni že pravo epidemijo. Tej boleznici se je pridružila tudi škrlatinka. V Guštanj, Prevalju in Mežici je obolelo okrog 30 ljudi. V Slovenj Gradec so prepeljali v bolnico 45 oseb. Davica je doslej zahtevala tudi več smrtnih žrtev, ker ni bilo vsem obolelim mogoče pravočasno nuditi zdravniške pomoči.

× V Mariboru letos posebno pridno grade cerkve. Na Trgu svobode grade pravoslavno cerkev, v magdalenskem predmestju so zgradili novo delavsko cerkveno, kmalu prično graditi cerkev sv. Magdalene, pripravljajo pa tudi gradnjo tezensko-dobravske cerkve.

× Na Sladki gori je bil v tamkajšnji tovarni papirja in lepenke ravnatelj neki madžarski Žid. Zaradi šikaniranja in zapostavljanja Slovencev ter preziranja našega jezika so ga oblasti z nekim mojestrom vred te dni izgnale iz države.

× Na zadnji svinjski sejem v Ptujju je bilo prignanih 216 svinj in 139 prascev, skupaj 355 glav, od tega prodanih 91 komadov. Cene: prasci od 6—12 tednov stari 65—175 din za komad, pršutarji 725—8 din za 1 kg žive teže, debele svinje 8 din, plemenske svinje 7—725 din za 1 kg žive teže.

× Rejec malih živali, novemberska in decemberska številka sta izšli. S to dvojno številko zaključuje list peto leto svojega obstoja. Uvodni članek pojasnjuje postanek lista: Rejec malih živali, orisana je tudi na kratko zgodovina rejskega pokreta pri nas. V nadaljnjih člankih se vrsti snov o perutninarstvu, golobarstvu, kuncereji, kozjereji in ovčjereji, o vzgoji kanarčkov in ribic, o pouku za naše gospodinje. Albrechtov roman Soucu naproti se tudi konča z veselim koncem, v zadovoljstvo vseh prijateljev malih živali. Slede društvene vesti, drobiž, novice iz vsega sveta, dopisi, nasveti, književnost, kotiček za mlade rejce itd. List je opremljen z lepimi izvrtnimi slikami. Naroča se v Ljubljani, Karunova ulica 10.

Atentator Herschel Feibel Grünspan, zaradi katerega trpi danes milijon nemških Židov.

× V vasi Goriško blizu Čakovca je 16letni Franjo Lepovas s sekuro ubil svojega očeta Ivana. Zadnje 3 mesece je oče popival in kadar je bil pijan, je grdo ravnal s svojo ženo in otroki. Večkrat so morali prenočiti pri sosedih ali pa v hlevu. Zadnje dni, ko je imel nekaj več denarja, so postale razmere v hiši še neznosnejše. Nedavno zvečer je zopet pretepel ženo ter jo zapodil z otroki vred iz hiše, potem je pa odšel v krčmo. Ko je prišel proti jutru domov, je najstarejši sin pograbil sekuro, s katero je hotel pijani oče navaliti na družino. Udaril ga je trikrat po glavi in ga ubil.

× V Zenici je bil pred okrožnim sodiščem obsojen bivši notar in odvetnik dr. Stjepan Albini. Obtožen je bil, da si je v letih 1928. do 1938. prisvojil 226.139 din denarja svojih strank. Razen tega je bil obtožen krive prisega in ponarejanja javnih listin. Obtožnica mu je očitala 17 grehov. Obsojen je bil na 5 mesecev zopora pogojno na 3 leta.

× Članom in prijateljem Vodnikove družbe. Še dobrih 10 dni, pa bo šla trinajstič v svet književna žetev Vodnikove družbe. Vsak nov član, ki je že storil svojo dolžnost in plačal poverjeniku svojega kraja din 20— ali direktno pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani din 27—, bo prejel štiri izredno zanimivo in skrbno opremljene knjige, in sicer: **Vodnikovo pratiko** za leto 1939; **Zupančev: Tretji rod**, izredno napeto povest povojne generacije iz naših obmejnih kočevskih krajev; **Šorlijeve: Večne vezi**, živo povest beguncev-Slovencev pred dajsetimi leti ter **Orožnove: Karadjordjeviće**, knjigo posvečeno dvajsetletnici naše svobodne narodne države Jugoslavije. Za borih 20 din dobite torej obilo zanimivega čtiva. Zavedajte se, da ste 20 din žrtvovali narodni kulturi, po kateri doma in na tujem sodijo našo zrelost in našo moč. Vsem, ki se še niso do danes odločili ter še vedno odlašajo z različnimi izgovori s pristopom k Vodnikovi družbi, veljaj ta naš poziv. **Ne odlašajte s članarino. Stopite brž v prosvetni krog Vodnikovcev!**

× V Mitrovici si je te dni zvečer končal življenje strojni ključavničar Stjepan Pajur. Nekaj mesecev je minilo od samomora njegove žene, ki se je najprej zastrupila, potem pa skočila v vodnjak. Mož je ostal s tremi otročki sam in končno je obupal nad življenjem.

× V Beogradu je nastal v znani tovarni obutve Bostonu v ulici kralja Aleksandra ogromen požar, ki se je v naglici razširil na vso tovarno. Nemudoma so bili pozvani beograjski gasilci, ki so že dobre četrt ure kasneje po pozivu razvrstili vse svoje brizgalne okrog tovarn. Požar se je v eni uri tako razširil, da je bilo v plamenih že vse veliko poslopje. Plameni švigajo do 30 metrov visoko. Gasilci so morali že pričeti oblivati z vodo sosednja poslopja, da se požar ne bi razširil še na nje.

× Na Dovjem se je smrtno ponesrečil v gozdu 32letni Jurij Benet, doma iz Rateč. S tovarišem sta v gozdu po strmih pečinah spuščala hlode. Nenadoma je Benetu odpovedal cepin in ga je hlod potegnul v globino. Samo kriknil je, pa je bil takoj mrtev.

Stanko Vrbnjak:

Za divjimi lovci

— Ako nam ne poveš, kateri so tvoji pajdaši, ki so ravnokar streljali na nas, te tu na mestu pobijemo. Franjo, zveži mu roke na hrbtu. Če se ganeš, si v tem trenutku tudi že mrlič.

Poznal sem Cirila, da ni mislil tako hudo, kakor je govoril. Toda brez ostre bešede bi pri njem nič ne dosegel.

Franjo mu je stopil za hrbet, da bi mu zvezal roke. S tem pa je napravil hudo napako. Kakor hitro je Vinko videl, da je tam mesto prazno, je z vso silo planil in izginil za ovinkom gozda. Franjo je tekel za njim do ovinka, ki je bil kakih trideset korakov in na ovinku obstal. Ravno tako hitro pa je pribežal nazaj in polglasno rekel:

— Streljaj daleč od ovinka stoji gruča ljudi in se nekaj tiho posvetujejo. Najbrž so divji lovci, ker imajo puške.

— Koliko jih je približno, je vprašal Ciril.

— Bo jih menda deset ali dvanajst.

V tem trenutku, ko sem mislil baš stopiti po puško, sem v daljavi zagledal dve močni lučki. Za tem sta se pojavili še dve, še dve in še dve, kj so se bližale po cesti od juga. Sedaj sem že čul ropot avtomobilskih motorjev.

— Pogum fantje, pomoč je tu, sem rekel skoraj glasno.

Tudi tovariša sta opazila.

Avtomobili so se pri gostilni »Pri veselem kmetu« ustavili. Tovariša sta odšla na ovinek opazovat onih tam zadaj in jaz za njima.

Nismo mogli slišati, o čem so govorili, a videli smo, kako je eden z rokami mahal po zraku

in krilil na vse strani. Gotovo je bil to Vinko. Videlo se je, da jim nekaj silno važnega pripoveduje. Naenkrat, pa je ta stopil iz njih srede in s puško v roki, bogve kje je dobil drugo, in vsi so v gosjem redu začeli stopati proti nam.

— Stojte, ali bomo streljali, jim je zaklical Ciril.

— Puške proč! sem zaklical na to jaz.

— Vdajte se, je zaklical Franjo.

— Ko so slišali naše svarilne klice, so poskakali v gozd in tudi mi smo se skrili za drevesna debela in čakali, kaj bo sledilo.

Počili so prvi strelji, menda deset, drug za drugim. Svinčenke so kar deževale mimo nas. Bil je že skrajni čas, da pride pomoč, kajti, če bi nas naglo obkolili, bi bili izgubljeni.

Oni so začeli streljati kar redoma, brez prestanka je pokalo.

Tedaj sem začul za seboj topot konjskih kopit. Ozrl sem se. Kakih sto petdeset korakov od mene se je ustavil jezdec in menda radi strelav ni upal bliže. Zato pa je glasno zaklical:

— Halo, halo. Ciril, kje ste.

— Tu ob robu, pridite takoj!

— Je kateri ranjen?

— Do zdaj še ne.

— Pomoč je že tu. Samo par minut še vzdržite, je rekel in odjezdil naravnost proti samotni gostilni.

Tedaj so se od ceste sem prikazale temne postave. Hitro so se večale in prihajale bliže in bliže. Bili so v dolgi bojni vrsti lovci. Naštel sem jih osemnajst. Približno sto metrov pred gozdom je zaklical rezek glas.

— Stoj!

— Puške k licu!

— Cevi v zrak!

— Ustrelite!

In zadonelo je osemnajst strelav kakor eden. V gozdu je nastal šum po listju, ki se je oddaljeval globlje v gozd. Oni so menda spoznali, da zanje menda ni vse v redu, zato so jo urno popihali. Tudi strelji se niso slišali več. Skrajno nevarno bi bilo, če bi jim sledili, zato smo tudi to opustili. Vsaj sami ne, ampak z lovci skupaj.

Videli smo, da ni več nevarnosti za nas, zato smo vstali in že šli lovcem naproti, ko se razgrne grmičje in zgane vejevje nizkih dreves in iz gozda stopi mogočna postava, s krepelcem v roki, sopihajoč in puhajoč kakor parna lokomotiva. Bil je gospod župan iz Močvirja.

— Zaboga, namreč počakajte, moja pomoč vam je kakor vidim silno potrebna. Počakajte, počakajte! Na tla! Če so tile tam divji lovci, bodo naša telesa jutri kljuvale vrane in naše duše bodo odplavale v večna lovišča, kjer bo svetil Hubertus poskrbel za nas, namreč, da ne bomo več streljali z zlomljenimi puškami, kakor jaz sedajle. Stojte! Stojte! je kričal in robantal. Medtem so prišli gospodje lovci bliže in tudi on je spoznal, da to niso divji, ampak pravi lovci. Poveljeval jim je gospod grof sam, osebno.

— No, hvala Bogu, da ste še vsi živi! Ali so oni pobegnili?

— Eden leži tu notri, je rekel gospod župan in pokazal proti gozdu.

— Kje, pokažite nam!

— Pojdite za menoj!

In stopili smo v gozd. Poleg debelega hrasta je ležal zleknjen možki, toda ne mrtev, ampak v globoki nezavesti. Poleg njega pa je ležala puška, koje petelina sta bila napeta.

— Tega sem položil jaz, je rekel gospod župan.

(Dalje prih.)

× V Znojilah pri Krki je na zagoneten način umrl 15letni hlapec Tonče Zabukovac. Fantiča je zamikalo izvedeti, kaj dožive obešenjaki v trenutkih pred smrtjo. Iz radovednosti si je v gozdu nataknil zanko na vrat, a ker ni bilo nikogar v bližini, da bi ga rešil, se je pač zadušil. — Drugi vedo povedati, da je bil Tonče najprej ubit in šele potem obešen. Sresko sodišče v Višnji gori je odredilo vestno preiskavo, da se dožene pravi vzrok smrti tega mladega fanta.

× V petek 25. t. m. bo na mestnem sejmišču v Celju licenciranje žrebcev. Lastniki žrebcev naj priženejo na pregled vse nad 1 in pol leta stare žrebce točno ob napovedanem času. Priporočljivo je tudi, da se predvedejo licencovalni komisiji vsi mlajši žrebci zaradi določitve eventualne sposobnosti. Lastniki žrebcev na se do 20. t. m. zglasijo na mestnem poglavarstvu v sobi št. 47.

× V Čakovcu se je ondan dopoldne pripetila smrtna nesreča. Ponesrečil se je motociklist Ivan Šoštarič, star 22 let. Motocikel je imel šele nekaj dni in namenjen je bil k svojemu prijatelju. Na ovinku pa je zavozil v kup gramoza in obležal na mestu mrtev. Šoštarič se je hotel v nedeljo poročiti.

× V Malem vrhu pri Gobskem je Anton Presker v vinskem prepiru zabodel lastnega bra-

ta, 23letnega Jožeta Preskerja, rudarja z Mallega vrha. Ko so truplo našli, so ga položili v krsto, nanjo pa posadili uklenjenega bratomorilca. Tako je Anton Presker svojo žrtev spremljal poslednjič v življenju v mrtvašnico v Pišce — k obdukciji. Po izvršenih formalnostih so Jožetovo truplo pokopali, Antona pa prepeljali v zapore celjskega okrožnega sodišča. Sodna obdukcija Jožeta Preskerja je bila v 8 letih že dvanajsta v Pišecah, kar pač dovolj zgovorno govori o nezdravih moralnih razmerah v teh krajih.

× V Zagrebu si je vzela življenje služkinja Dragica Padežnik, stara 18 let, doma iz Frankolovega pri Celju. Zastrupila se je z lizolom. Zapustila je na mater naslovljeno poslovilno pismo, v katerem jo prosi odpustčanja, češ da drugače ni mogla storiti, ker ji je bilo življenje pretežko. Drugo poslovilno pismo je naslovila na svojega fanta. V njem pravi, da ga neizmerno ljubi, on ji pa tega ni verjel. Svojo ljubezen mu je hotela dokazati s smrtjo. Dragico so našli na bregu Save in so jo hitro prepeljali v bolnico, kjer pa je kmalu v silnih mukah izdihnila.

× V Šabcu je okrožno sodišče obsodilo na smrt kamnoseškega delavca Stanimira Šešiča, ker je ubil svojo gospodinjo Anko Blažanin. Obravnava je bila tajna.

Ivan Nemeec:

Sandžak do Plevlja

Družabno življenje Plevlja je enostavno in pusto, v društvu »Bratstvo« se navadno zbera »Plevljaci«, kakor se sami imenujejo, ob sobotah zvečer steče kolo ob brenkanju tamburaškega zboru, pa tudi valček zavrti glave deklet in fantov. Opazil sem tudi, da je mladina obeh spolov v Plevlju strastno nogobrcarska, brez vsakršnih globokejših nagibov. Navada je res železna srajca ali tako železne kmalu niscem videl kot v Plevlju. Včasih vzbudi malo več hrupa veseli menih od Sv. Trojice (moški samostan na obronkih »Čemerna«, ki je precej bogat). V lepi limuzini zdrči skozi Plevlje in hiti na svoje pastirsko delo!

Na vsakem koncu ulice po vseh obronkih bližnjih hribov srečaš prodajalce pogačic, alve ali turškega medu, bonbonov, sadja, kislega mleka in vse kar zamore kupiti vojak; glavni kupec je namreč vojak. S težavo se odkrižaš teh rdečeglavih prodajalcev, ker jim je pač kramarija prešla v kri in meso iz časov ko je bilo v Plevlju veliko vojaštva (avstrijskega, turškega in srbskega). Takrat so ti ljudje na lahek način živeli; danes pogrešajo minulost in skušajo nadoknaditi izgubo z manjšim zaslužkom. Mnogo bi lahko napravili dohodkov s tujskim prometom, ko bi ga znali izkoristiti. Zanimivosti okolice krasen gorski zrak, v daljši okolici izredno lepi gozdovi, bi gotovo pritegnili veliko tujcev ali se v tem oziru ni ničesar storilo.

Okolica Plevlja

Od Goražde in Ruda vodi cesta v Plevlje in nadaljuje proti Belemu polju in Beranam ter

Kolašinu na drugi strani. Belopoljska cesta se vije in dviga isto tako v številnih serpentinah čez črnogorske vrhove. Na četrtem ali petem kilometru se vzpne nad strmo pobočje, med katerim preteče čez prepade v plevljansko polje reka Čehotina. Tik nad Plevljem proti severni strani na strmem kamenitem hribu vidiš kameinit napis:

Držite se Hanaci!

Nekoliko desno je zložen velik grb z napisom »Kralj Peter I.« Predlamskim letom so napis spopolnili v rimsko črko II. Oba napisa in grb so zloženi iz kamenja in že nekaj let pomenuje prvo vidno značilnost za tujca.

Okolica Plevlja in reka Čehotina so polni premoga, ki ga še leta in leta nikdo ne bo izkoriščal ter predstavlja bogastvo poznejših rodov. Tu in tam prihajajo kmetje in meščani ter kopljejo po potrebi to črno snov, v kolikor se jim zdi vredno. Proti Kolašinu se razširi polje v kakšno 4 km² veliko dolino, kjer kmetje pridelujejo razmeroma še precej lepo pšenico in ječmen. Na kakšnih 8 km od Plevlja se pojavijo gozdovi, v katerih človek najde pravo alpsko ozračje. Ni bilo večjega užitka kakor po odmoru poslati vojake v senco mogočnih smrek in si privoščiti posodo hladnega ovčjega kislega mleka.

Priložnost je nanesla, da sem si pogledal tudi daljšo okolico v smeri proti Kolašinu. Bilo je koncem avgusta leta 1931, ko je nastal v smeri proti Durmitorju velik gozdni požar. Vojaštvo je nemudoma moralo na gašenje požara, jaz pa sem skrbel za prehrano. Ob 2. uri po-

poldan odrinem z dvema muhastima mulama, petimi vojaki in polnim kotlom pripravljene hrane, surovim mesom za nekaj dni ter ostalo drobnarijo. Skozi pol divjo pokrajino pelje precej dobra cesta, krasni gozdovi kipijo proti višavam na levi in desni. Tu in tam samotari ob cesti gostilna; na kakšnem dvajsetem kilometru od Plevlja je sredi gozda orožniška postaja. Počasi se jame spuščati mrak, občutil sem glad in smo kar z združenimi močmi pogledali v kotel. Od 2. ure popoldan do 9. ure zvečer smo stresali želodce na trdi cesti; na ovinku ob zaseki smo ustavili mule in napolnili želodce. Nepregledni gozdovi so skrivnostno šumljali čez našo karavano, okusni so bili grižljaji meni kakor vojakom muslimanom, ki jih ni motila svinjska mast.

Po okrepčilu spet poženemo naše mule, glavna cesta nas zapuščja, z velikim naporom vlečemo voz z mulami vred po kozji stezi, dokler sredi gorskega potočka ne obstanemo. Vlečejo mule, tišči vojaki, po svoji moči se opiram ob vozilo, v čevljih pa mi je zaplavala voda; z združenimi močmi še enkrat pritismemo in izvlečemo... ampak samo polovico kotla — druga polovica vsebine je ostala v jarku. Ni nas mnogo vznemirila nesreča, počasi rinemo naprej, dvigamo kolesa iz jarkov, naša vprega je že zelo izmučena; na majhnem parobku obstanemo.

Mesto v pustinji

Veličastnejšega prizora še nisem videl, ki bi tako mogočno vplival na ubogo človeško paro. Sredi pragozda, ki skoraj sekire ne pozna, se ti v trenutku odpre prizor — vele mesto, v veličastni razsvetljavi. Čez štiri kilometre v dolžino se sveti luč pri luči, več tisoč svetilk, ki ne predstavljajo mesta, ampak goreči gozd. Vsaka goreča smreka in jelka izgleda v daljavi kot električna luč. — Prefreslo me je to goreče mesto, sila prirode je uničevala prirodo! Duša mi je trpko stisnila notranjost, molče smo rinili s težavo naprej; začujemo padce gorečih smrek, ki v tisočih iskrah padajo v brezno.

(Dalje)

Založne kleti vinskih trgovcev

Člen 19. pravilnika o banovinski trošarini na vino in žganje z dne 12. 12. 1937 določa, da je v olajšavo trgovine dovoljeno spravljati vino in žganje v posebna shranišča pod nadzorom kontrolnih organov brez plačila banovinske trošarine in da otvoritev takih shranišč dovoljuje ban.

Na podlagi tega določila se je banska uprava v Ljubljani kmalu po izdaji cit. pravilnika postavila na stališče, da spadajo pod pojem takega shranišča tudi založne kleti vinskih trgovcev na debelo in je zato zahtevala od vseh trgovcev na svojem področju, da vložijo posebne prošnje za dovolitev trošarine prostih založnih kleti. Večini vinskih trgovcev na debelo so bile take kleti tudi dovoljene, nekaterim prošnjam pa banska uprava ni ugodila.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po 4%

Za vse vloge nudi popolno varnost. — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle. — Vlagajte svoje vložke v najstarejši slovenski denarni zavod!

vloge proti odpovedi po 5%

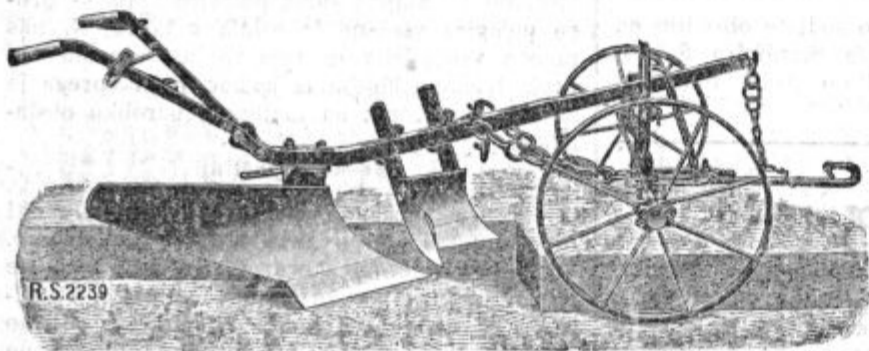
Eden izmed vinskih trgovcev na debelo, ki mu trošarine prosta založna klet ni bila dovoljena, pa je imel pomisleke o pravilnosti banske rešitve ter se je zato pritožil na finančno ministrstvo v Beogradu. Svojo pritožbo je utemeljil v bistvu takole:

Po določilih cit. pravilnika so vinski trgovci na debelo že a priori oproščeni plačevanja banovinske trošarine, ki jo morajo plačati edino v primeru prodaje vina neposredno potrošniku ter v primeru lasne porabe preko podpisane količine. V vseh ostalih primerih vinski trgovci na debelo nimajo plačevati trošarine in jo plačujejo točilci na drobno, preden postavijo vino v točilno klet. Ako pa vinski trgovci na debelo, razen navedenih dveh primerov, nimajo dolžnosti plačevanja banovinske trošarine, tedaj morajo nujno imeti pravico do trošarine prostih založnih

klet, saj predstavljajo večje zaloge vina bistvo vinske trgovine na debelo. S trošarine prostimi shranišči v smislu člena 19. cit. pravilnika zakonodajalec sploh ni mislil na založne kleti vinskih grosistov, marveč so mišljena ta shranišča le kot samostojna skladiščna podjetja, v katera shranjujejo lastniki začasno svoje trošarinsko blago brez takojšnjega plačila trošarine. To izhaja tako iz določil cit. pravilnika, kakor tudi iz določil zakona o državnj trošarini in njegovega pravilnika.

Finančno ministrstvo v Beogradu je s svojo rešitvijo z dne 12. 9. 1938 (br. 10.222/VII) tej pritožbi ugodilo iz gori navedenih razlogov ter izreklo svoje načelno mnenje, da banska uprava vinskih trgovcem na debelo ne more odreči pravice do lastnih trošarine prostih založnih klet.

SACK-OVI PLUGI so najboljši!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hraniva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima **Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu**

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmu v Murski Soboti je imela živina tele cene:

Biki I. vrste 5 do 5'50 din, II. 4 do 5, III. 3'50 do 4; telice I. 4 do 4'50, II. 4; krave I. 3'50, II. 3, III. 2; teleta I. 5 do 6, II. 4 do 5; prašiči špeharji 10 do 11, pršutarji 9 din za 1 kg žive teže.

Na sejmu v Ljutomeru so bile cene takšne:

Telice I. vrste 4 din, II. 3'50, III. 3; krave II. 3, III. 2'50; teleta I. 6, II. 5; prašiči pršutarji 7 din za 1 kg žive teže.

V Vel. Gabru so bili biki 4'50-5, voli

4'50 do 4'75 din, telice 4 din, klavne krave 2'50 do 3 din in klavne telice 4 din za kg žive teže. Krave za pleme 1300 din, konji po 3000 din, ovce in koze po 100 din za glavo.

Sejmi

- 20. novembra: Rajhenburg;
- 21. novembra: Šoštanj, Podčetrtek, Sv. Jurij ob Taboru;
- 22. novembra: Kamnik, Ormož, Ljutomer, Maribor;
- 23. novembra: Št. Lovrenc na Temenici, Celje, Ptuj, Trbovlje, Slovenska Bistrica;
- 24. novembra: Teharje;
- 25. novembra: Cistercijanski samostan v Stični, Domžale, Dobje, Gradac, Krško, Škofja Loka, Maribor, Guštanj, Lemberg;
- 26. novembra: Brežice, Celje, Trbovlje.

Važnejša radio predavanja

Nedelja, 20. nov. 11.15: Predavanje ob 70letnici grafične organizacije — 17.00: Zakon o pridelku in njegova praktična uporaba — 19.30: Razvoj naše industrije.

Ponedeljek, 21. nov. 18.00: Zelodčne bolezni — 18.40: Ob stoletnici Avgusta Senoe — 19.30: O potrebi tovarne avtomobilov v Jugoslaviji.

Torek, 22. nov. 11.00: Rudarski otroci iz Srbije v Sloveniji — 18.40: Psihološki problem malega naroda.

Sreda, 23. nov. 18.00: Prvo potovanje okoli sveta — 18.40: Vzgojne težave.

Petek, 25. nov. 11.00: Naši izseljenci po Evropi — 18.00: Žena v kiparstvu — 19.30: Pogozdovanje v Jugoslaviji.

Sobota, 26. nov. 19.30: Gospodarski pomen železnice Črnomelj-Vrbovsko — 20.00: O zunanji politiki.

Ko prečitata Kmetški list, dajte ga lepo v žep in pokažite ga sosedu. Opozorite ga na važnejše članke, ki so pisani o duhu kmetškega pokreta. Ne bo vam treba tega ponoviti trikrat, pa boste imeli pridobljenega novega naročnika za prihodnje leto.

Kmetški hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavlj: Kmetškimdom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Novovloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

EKONOM

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon Interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloge vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, žilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne Ille-vacc, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

ISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52